

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787 10 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS
ĮSTATYMO NR. I-2223 PAPILDYMO 85¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 247 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-20-1060) (TAIS NR. 20-8481)**

2020-06-26 Nr. NV-1784

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – sukurti efektyvią atliekas naudojančių ar šalinančių, įskaitant ir atliekas laikančių, įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo sistemą; nustatyti atgrasančias priemones, užtikrinančias efektyvią teisės aktų pažeidimų prevenciją ir numatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims ir juridinių asmenų paskirtiems atsakingiems asmenims už teisės aktų pažeidimus, susijusius su atsakomybės nustatymu už atliekas naudojančių ar šalinančių, įskaitant ir atliekas laikančių, įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo reikalavimų pažeidimus.

3. Dabartinė situacija: Šiuo metu galiojančiu teisiniu reguliavimu **neužtikrinamas tinkamas ir savalaikis atliekų sutvarkymas ir jo finansavimas įmonės bankroto ar kitais atvejais, kai įmonė nori ar privalo nutraukti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą, t. y.:**

- nėra nustatytos prievolės pateikti laidavimo draudimo sutartį ar banko garantiją (toliau – finansinis užtikrinimas) visoms atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms. Galiojančiame teisiniame reguliavime įtvirtintas reikalavimas tik pradedančioms atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą įmonėms turėti finansinį užtikrinimą, kuris padengtų išlaidas, būtinas atliekų sutvarkymo, atliekų tvarkymo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo priemonėms įgyvendinti veiklos nutraukimo atveju, jei pati įmonė neįgyvendintų priemonių;
- finansinio užtikrinimo sumos dydžiai dažnai dirbtinai sumažinami, todėl kyla rizika, kad atliekų apdorojimo įmonės veiklos nutraukimo atveju lėšų nepakaks veiklos nutraukimo priemonėms įgyvendinti;
- dėl ribotos pasiūlos įmonėms sudėtinga įsigyti finansinį užtikrinimą;
- atliekas apdorojančios įmonės turi prievolę parengti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo planą ir atliekų naudojimo ar šalinimo techninį reglamentą, kuriuose dalis pateikiamos informacijos dubliuojasi. Toks teisinis reguliavimas sukuria papildomą administracinę naštą verslui;
- nesuteikti įgaliojimai aplinkos ministrui nustatyti atliekas naudojančios ar šalinančios įmonės prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarką, kurioje būtų nustatyti reikalavimai finansiniam užtikrinimui, finansinio užtikrinimo naudos gavėjas, finansinio užtikrinimo pateikimo tvarka, galiojimo terminai, sumos išmokėjimo terminai ir pan.;
- nenustatytos ekonominės sankcijos už Atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – ATĮ) 11 straipsnyje nustatyto reikalavimo, susijusio su finansinio užtikrinimo pateikimu, pažeidimą.

4. Projekto esmė: Įstatymo projektais **siekiama:**

- sudaryti teisinės prielaidas atliekų naudojimo ar šalinimo įmonėms taikyti vienodą, aplinkos ministro įsakymu tvirtinamą prievolių įvykdymo finansinio užtikrinimo sumos dydį, kuris būtų diferencijuojamas atsižvelgiant į atliekų savybes (pavojingos ar nepavojingos) ir numatomų laikyti, naudoti ir šalinti atliekų kieki;
- nustatyti prievolę pateikti prievolių įvykdymo finansinį užtikrinimą (laidavimo draudimo sutartį ir (arba) banko garantiją ir (arba) maksimaliąją hipoteką) visoms atliekų naudojimo ar

šalinimo veiklą vykdančioms įmonėms, o ne tik pradedant atliekų naudojimo ir šalinimo veiklą, kaip nustatyta šiuo metu;

- nustatyti papildomą alternatyvų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdą – maksimaliąją hipoteką, kuri leistų sumažinti įmonių patiriamus papildomus finansinius veiklos kaštus ir kitus veiklos apribojimus, kurių reikalauja draudimo bendrovės ir bankai;
- atsisakyti prievolės atliekas naudojančioms ir šalinančioms įmonėms rengti atskirą dokumentą – atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo planą. Siekiant sumažinti administracinę naštą verslui, siūloma nustatyti, kad informacija apie veiklos nutraukimo priemones būtų pateikiama viename dokumente – atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente;
- sukurti teisinės prielaidas aplinkos ministrui nustatyti atliekas naudojančios ar šalinančios įmonės prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarką, kurioje būtų nustatytas finansinio užtikrinimo naudos gavėjas, jo teisės ir pareigos, finansinio užtikrinimo panaudojimo tvarka, reikalavimai prievolių įvykdymo finansinio užtikrinimo dokumentams, prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų pateikimo tvarka, prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų galiojimo terminai, išmokėjimo terminai ir pan.
- siekiant užtikrinant efektyvią teisės aktų pažeidimų prevenciją, kartu su ATĮ pakeitimo projektu teikiami Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo ir Aplinkos apsaugos įstatymo papildymo projektai, kurių tikslas – nustatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims (bauda 2000–4000 Eur, pakartotinai padarius pažeidimą (4000–8000 Eur) ir juridinių asmenų paskirtiems atsakingiems asmenims (bauda 600–1500 Eur) už atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo reikalavimų pažeidimus.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- Projekto nuostatų įgyvendinimas leis užtikrinti tinkamą ir savalaikį atliekų sutvarkymą ir jo finansavimą įmonės bankroto ar kitais atvejais, kai atliekų naudojimą ar šalinimą vykdanči įmonė nutrauks atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą;
- nebus poreikio ateityje skirti biudžeto lėšas bankrutuojančių įmonių atliekų sutvarkymui;
- bus suvienodintos konkurencijos sąlygos atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms;
- Projekto nuostatomis įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- Įstatymų projektai teisės aktų nustatyta tvarka teikti derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei;
- Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, Lietuvos draudikų asociacijos, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacijos, Pavojingųjų atliekų tvarkymo asociacijos, Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacijos, Pakuotės atliekų perdirbėjų asociacijos, Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro, UAB „Pack Klaipėda“, UADBB „Rizikos cesija“ ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus (pastabų ir pasiūlymų derinimo pažyma dėl ATĮ pakeitimo projekto pridedama). Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos bankas, Lietuvos bankų asociacija, VĮ Turto bankas, Aplinkos apsaugos agentūra informavo, kad pastabų ir pasiūlymų neturi;
- Neatsižvelgta į Aplinkos apsaugos departamento (toliau – AAD) pastabą, kur siūloma lėšas, gautas pagal finansinį užtikrinimą, perduoti nemokumo administratoriui, kuris organizuotų atliekų sutvarkymą. Rengėjų nuomone, įpareigojimas nemokumo organizatorių organizuoti atliekų sutvarkymą neužtikrintų operatyvaus atliekų sutvarkymo, nes AAD turėtų kontroliuoti ne tik ar tinkamai įgyvendintos priemonės, bet ir lėšų panaudojimą;
- 2020 m. birželio 19 d. Vyriausybės strateginės analizės centras pateikė išvadą, kurioje nurodė, kad Aplinkos ministerijos atliktas didesnio poveikio vertinimas ir jo rezultatai visiškai arba iš dalies atitinka beveik visus nustatytus kokybės kriterijus ir gali būti teikiamas Vyriausybei svarstyti.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė išvadą su pastabomis ir pasiūlymais.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina, tačiau prisideda prie Vyriausybės programos 93.2 („pavojingų atliekų tvarkymas turi būti peržiūrėtas iš esmės <...>“) papunkčio įgyvendinimo.

Vėluojama Projektą pateikti Seimui (planuota – birželio mėn.).

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir įvertinti Teisės grupės 2020-06-26 išvadoje NV-1775 pateiktas pastabas.

Projektas atrinktas kaip didesnio poveikio projektas (2020-03-09 tarpinstitucinio pasitarimo protokolas Nr. 9), todėl siūlytina Projekto galimo poveikio vertinimo rezultatus pristatyti plačiau.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lr.lt